

Asia: VN/18837/2024

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi rakennuksissa käytettävien energiamuotojen kertoimien lukuarvoista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Yleisesti:

Eri energialähteille asetettujen energiamuodonkertoimien on tarkoitus heijastaa niiden vaikutusta luonnonvarojen kulutukseen. Kertoimet voivat siten toimia ohjauskeinona kohti energiatehokkaampaa rakentamista ja resurssien kestävästä hyödyntämisestä.

Luonnonsuojeluliiton näkökulmasta nykyisessä muodossaan asetusluonnoksella ei ole vaadittua ohjaavaa vaikutusta, ja kertoimien modifiointimahdollisuus johtaa nykyisellään huomattavaan epäselvyyteen E-luvun roolin osalta. Luonnonsuojeluliitto katsoo, että asetus olisi syytä palauttaa valmisteluun.

Luonnonsuojeluliitto huomauttaa, että kolmen lausunnoilla olevan asetuksen suhdetta toisiinsa ei kuvata selkeästi missään asetuksessa tai niiden muistioissa, mikä osaltaan estää niiden vaikutusten ja mahdollisten riskien havaitsemista sekä ennakointia. Lisäksi esitysten vaikutustenarviointi on puutteellinen.

Fossiilisten polttoaineiden kerrointa tulisi kiristää:

Luonnonsuojeluliiton näkökulmasta on tärkeää, että eri energiamuodoille asetettavat kertoimet heijastavat aidosti niiden luontovaikutuksia, ja ohjaavat uusiutuvien energialähteiden käyttöön ja fossiilisista luopumiseen. Asetusluonnoksessa fossiilisten polttoaineiden on säilytetty aiemmassa

perusarvossa 1,0 ja uusiutuvien polttoaineiden kertoimelle annettiin niiden käyttöä edistävä arvo 0,5. Luonnonsuojeluliiton näkökulmasta fossiilisten polttoaineiden kerroin voisi olla korkeampi. Esimerkiksi Ruotsissa kerroin on 1,8, eli huomattavasti korkeampi.

Biomassan energianmuodonkertoimen tulisi heijastaa haittavaikutuksia:

Liitto myös huomauttaa, että kertoimissa olisi syytä huomioida biomassan energiakäyttöön kytkeytyvät merkittävät luonto- ja ilmastohaitat. Kuten taulukossa 1 esitetään, Suomen energiamuodonkerroin biomassalle on muita verrokkimaita matalampi: Suomessa kerroin on 0,5 verrattuna esimerkiksi Belgiaan, Irantiin ja Latviaan, joissa kerroin on 1 tai yli. Korkeampi kerroin edistäisi siirtymää pois biomassan energiakäytöstä.

Vaikka metsäbiomassan energiakäyttöä perustellaan sen uusiutuvuudella, Suomen ilmastopaneelin sekä Euroopan ympäristöakatemioiden mukaan metsäbiomassan energiakäyttö ei ole hiilineutraalia. Puun polton seurauksena metsien ja maaperän hiilivarastot pienenevät verrattuna tilanteeseen, jossa metsäenergiaa ei tuotettaisi. Kaukolämmöntuotannossa biomassan osuus on kasvanut vuoden 2010 tasosta 22 % tasolle 37 % vuonna 2017 ja edelleen 54 prosenttiin vuonna 2023. Biomassan energiakäytön haitalliset ilmasto- ja luontovaikutusten tulisi siten näkyä kaukolämmön korkeampina kertoimina.

Modifioitu energiamuodonkerroin:

Luonnonsuojeluliitto näkee ongelmia esitetyssä energiamuodonkertoimien modifiointimahdollisuudessa. Asetuksen mukaan, mikäli verkkokohtaisen uusiutuvan ja päästöttömän energian osuus on alkuperävarmennetusti suurempi kuin 52% vähimmäisosuus, niin se voidaan ottaa huomioon energiamuodonkertoimessa. Toisin sanoen, alkuperävarmennetun uusiutuvan ja päästöttömän energian käytön perusteella olisi mahdollista saada parempi E-luku, ilman rakennuksen energiatehokkuuden tosiasiallista parantamista. Siten heikomman energiatehokkuuden omaava rakennus voi käytännössä saada paremman E-luvun kuin energiatehokkaampi rakennus.

Toteutuessaan tämä muutos johtaisi siihen, että E-luku ja energiatodistus kuvaisi nykyistä heikommin rakennuksen todellista energiatehokkuutta. Tämä on direktiivin päämäärän vastaista.

Esitys ei ole linjassa direktiivin päämäärän, eli rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisen kanssa. Luonnonsuojeluliitto suosittaa, ettei tätä modifiointimahdollisuutta oteta käyttöön, ja että asetus palautetaan kokonaisuudessaan valmisteluun.

Sundström Edda
Suomen luonnonsuojeluliitto ry